ZMENY v cezhraničnej preprave elektrického a elektronického odpadu od 01. januára 2025

Európska únia a jej členské štáty sú zmluvnými stranami Bazilejského dohovoru o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní (ďalej len „Bazilejský dohovor"), ktorý má 191 zmluvných strán. Konferencia zmluvných strán Bazilejského dohovoru na svojom zasadnutí rozhodla o zaradení všetkého elektrického a elektronického odpadu (vrátane dosiek plošných spojov, kompresorov a elektromotorov) do kontrolných mechanizmov dohovoru (do príloh II a VIII). Týmito zmenami sa zlepšia kontroly cezhraničnej prepravy elektrického a elektronického odpadu, čím sa podporí nakladanie s ním environmentálne vhodným spôsobom a prispeje k obmedzeniu nezákonnej cezhraničnej prepravy odpadu. Tieto zmeny nadobudnú účinnosť 1. januára 2025.

V rámci OECD sa nedosiahla dohoda o zahrnutí zmien príloh k Bazilejskému dohovoru. OECD krajiny si preto jednotlivo zvolia postup, ktorý budú uplatňovať na prepravy elektrického a elektronického odpadu.

Európska únia, v nadväznosti na uvedené zmeny, mení položky týkajúce sa elektrického a elektronického odpadu v príslušných prílohách nariadenia č. 1013/2006 o preprave odpadu (a aj v novom nariadení č. 2024/1157 o preprave odpadu). Členské krajiny sa dohodli, že pre prepravy elektrického a elektronického odpadu v rámci EÚ sa zachovajú položky GC010 a GC020 v prechodnom období do 31. decembra 2026. Od 1. januára 2027 by sa všetok elektrický a elektronický odpad prepravovaný v rámci Únie mal zaraďovať pod položkou Y49 alebo A1181 a na jeho prepravu by sa mal vzťahovať postup predchádzajúceho písomného oznámenia a súhlasu. Dátum 1. januára 2027 bol zvolený preto, že do uvedeného dátumu bude plne funkčný EÚ digitálny systém prepravy odpadu.

ZARAĎOVANIE ELEKTRICKÉHO A ELEKTRONICKÉHO ODPADU od 1. januára 2025

Od 1. januára 2025 **zaniknú položky B1110, A1180, GC010 a GC020** s výnimkou prepráv v rámci EÚ, pre ktoré zostávajú v platnosti kódy GC010* a GC020* do 31. decembra 2026.

Elektrický a elektronický odpad, ktorý nie je nebezpečný, sa bude pre účely cezhraničnej prepravy zaraďovať pod novú položku Y49 (okrem prepráv v rámci EÚ, kedy je možné použiť aj kódy GC010* a GC020* pre taký odpad, ktorý je možné zaradiť pod tieto položky):

Y49 Elektrický a elektronický odpad:

- Odpad z elektrických a elektronických zariadení
  - neobsahujúci zložky uvedené v prílohe I *Bazilejského dohovoru* a nimi nekontaminovaný v takom rozsahu, že odpad vykazuje vlastnosti uvedené v prílohe III, a
  - v ktorom žiadna z častí (napr. určité dosky s plošnými spojmi, určité zobrazovacie jednotky) neobsahuje zložky uvedené v prílohe I alebo nie je nimi kontaminovaná v takom rozsahu, že časť vykazuje vlastnosti uvedené v prílohe III *Bazilejského dohovoru*,
- Odpadové časti elektrických a elektronických zariadení (napr. určité dosky s plošnými spojmi, určité zobrazovanie jednotky) neobsahujúce zložky uvedené v prílohe I a nimi nekontaminované v takom rozsahu, že odpadové časti vykazujú vlastnosti uvedené v prílohe III, pokiaľ sa na ne nevzťahuje iná položka z prílohy II alebo položka z prílohy IX,
- Odpady vznikajúce pri spracovaní odpadu z elektrických a elektronických zariadení alebo odpadových častí z elektronických a elektronických zariadení (napr. frakcie vznikajúce pri

drvení alebo demontáž), ktoré neobsahujú zložky uvedené v prílohe I a nie sú nimi kontaminované v takom rozsahu, že odpad vykazuje vlastnosti uvedené v prílohe III, pokiaľ sa naň nevzťahuje iná položka z prílohy II alebo položka z prílohy IX.

Nebezpečný elektrický a elektronický odpad sa bude pre účely cezhraničnej prepravy zaraďovať pod novú položku A1181:

A1181 Elektrický a elektronický odpad (pozri príslušnú položku Y49 v zozname A časti 3 v prílohe V):

- Odpad z elektrických a elektronických zariadení
  - obsahujúci kadmium, olovo, ortuť, zlúčeniny organických halogénov alebo iné zložky uvedené v prílohe I alebo nimi kontaminovaný v takom rozsahu, že vykazuje vlastnosti uvedené v prílohe III, alebo
  - s časťou obsahujúcou zložky uvedené v prílohe I alebo nimi kontaminovanou v takom rozsahu, že daná časť vykazuje vlastnosti uvedené v prílohe III, okrem iného vrátane niektorej z týchto častí:
    - sklo z katódových obrazoviek zaradené do zoznamu A,
    - batérie zaradené do zoznamu A,
    - spínače, žiarovky, žiarivky alebo podsvietenia zobrazovacej jednotky, ktoré obsahujú ortuť,
    - kondenzátory obsahujúce PCB,
    - časti obsahujúce azbest,
    - určité dosky s plošnými spojmi,
    - určité zobrazovacie jednotky,
    - určité plastové časti obsahujúce brómovaný spomaľovač horenia,
- Odpadové časti elektrických a elektronických zariadení obsahujúce zložky uvedené v prílohe I alebo nimi kontaminované v takom rozsahu, že odpadové časti vykazujú vlastnosti uvedené v prílohe III, pokiaľ sa na ne nevzťahuje iná položka zo zoznamu A,
- Odpady vznikajúce pri spracovaní odpadu z elektrických a elektronických zariadení alebo odpadových častí z elektrických a elektronických zariadení, ktoré obsahujú zložky uvedené v prílohe I alebo sú nimi kontaminované v takom rozsahu, že odpad vykazuje vlastnosti uvedené v prílohe III (napr. frakcie vznikajúce pri drvení alebo demontáži), pokiaľ sa naň nevzťahuje iná položka zo zoznamu A“.

REŽIMY PREPRAVY ELEKTRICKÉHO A ELEKTRONICKÉHO ODPADU na ZHODNOTENIE od 1. januára 2025

1. Postupu predchádzajúceho písomného oznámenia a súhlasu* podlieha:
   - **vývoz** elektrického a elektronického odpadu pod položkou A1181 a Y49 z EÚ do tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie Rady Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) o riadení pohybu odpadov určených na činnosti zhodnotenia cez štátne hranice, t. j. **do OECD krajín**[1];
   - **dovoz** elektrického a elektronického odpadu do EÚ pod položkou A1181 a Y49 **z OECD krajín a krajín Bazilejského dohovoru**[2].

[1] https://www.mfsr.sk/sk/medzinarodne-vztahy/medzinarodne-institucie/medzinarodne-organizacie/organizacia-hospodarsku-spolupracu-rozvoj-oecd/organizacia-hospodarsku-spolupracu-rozvoj-oecd.html

[2] https://www.basel.int/Countries/StatusofRatifications/PartiesSignatories/tabid/4499/Default.aspx

2. Zakázaný je:

   – **vývoz** elektrického a elektronického odpadu, ktorý spadá pod položku A1181 a položku Y49, z EÚ **do tretích krajín, na ktoré sa nevzťahuje rozhodnutie OECD** (t. j. aj do krajín Bazilejského dohovoru, ktoré nie sú členmi OECD).

3. Postup na prepravu odpadu zo zeleného zoznamu podľa „všeobecných požiadaviek na informácie“ v zmysle článku 18 nariadenia (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu (Príloha VII a zmluva) sa do 31. decembra 2026 uplatňuje na:

   – prepravu nie-nebezpečného elektrického a elektronického odpadu, ktorý je možné zaradiť pod **položky GC010 a GC020, medzi členskými štátmi EÚ**.

Smerovanie odpadu na zhodnotenie	Odpad	Režim
Prepravy v rámci EÚ	A1181	Predchádzajúce písomné oznámenie a súhlas (tzv. Notifikácia)
Prepravy v rámci EÚ	Y49	Predchádzajúce písomné oznámenie a súhlas (tzv. Notifikácia)
Prepravy v rámci EÚ	GC010, GC020	Príloha VII a zmluva podľa článku 18 nariadenia č. 1013/2006 (tzv. Zelený zoznam)
Dovoz do EÚ z tretích krajín (iba z OECD krajín a krajín Bazilejského dohovoru)	A1181, Y49	Predchádzajúce písomné oznámenie a súhlas (tzv. Notifikácia)
Vývoz z EÚ do OECD krajín	A1181, Y49	Predchádzajúce písomné oznámenie a súhlas (tzv. Notifikácia)
Vývoz z EÚ do tretích krajín, na ktoré sa nevzťahuje rozhodnutie OECD	A1181, Y49	Zákaz

Poznámky:

***GC010**	**Elektrické montážne celky skladajúce sa iba z kovov alebo zliatin**
Popis	Elektrické zariadenia alebo ich časti pozostávajúce výlučne z kovov alebo zliatin. Zostava nesmie obsahovať plasty (z káblov), sklo alebo iné nekovové materiály. O elektrickom zariadení možno len výnimočne povedať, že pozostáva len z kovu alebo zliatiny. Klasifikácia elektroodpadu musí byť v súlade so zásadou predbežnej opatrnosti. Pokiaľ ide o prepravu elektroodpadu pri ktorom sa tvrdí, že nie je nebezpečná, odosielateľ musí zabezpečiť, aby preprava bola sprevádzaná osvedčením o vykonaní príslušných skúšok, ktoré preukazujú, že odpad nie je nebezpečný. Príklady: – Demontované elektromotory bez kondenzátorov alebo nebezpečných komponentov – Kompresory chladničiek s odstránenými chladivami, olejom a inými materiálmi (napr. plasty)
Odpady nezahrnuté pod položku GC010	<u>Iné odpady zo Zeleného zoznamu</u> • Elektronický odpad (napr. dosky s plošnými spojmi, elektronické komponenty,) a demontované elektronické komponenty vhodné na zhodnotenie a ďalšie využitie drahých kovov – pozri GC020

	• Odpad zo zariadení na výrobu elektrickej energie, nekontaminované mazacie oleje, PCB alebo PCT v takom rozsahu, že nie sú nebezpečné – pozri B1040 <u>Odpad uvedený v Žltom zozname alebo odpad neuvedený v žiadnom zozname podľa nariadenia č. 1013/2006 (odpad, ktorý si vyžaduje predchádzajúce oznámenie a súhlas, tzv. notifikáciu)</u> • Odpad z elektrických a elektronických zariadení obsahujúcich nebezpečné látky (napr. olejové radiátory, ktoré neboli vyprázdnené) – pozri A1181 • Transformátory s PCB (naplnené alebo vypustené) – pozri A1181 alebo A3180 • Motory s kondenzátormi obsahujúcimi PCB alebo elektrolytické kondenzátory – pozri A1181 • Staré kompresory obsahujúce olej – pozri A1181
Príklady druhov odpadov:	16 02 16 20 01 36

Príklady GC010

elektromotory

elektromotory

Odpady nezahrnuté pod GC010 (príklady)

elektromotory s nebezpečnými látkami (napr. PCB štartovací kondenzátor)

Znečistené automobilové motory

Kompresor chladničky s chladivom R134a

***GC020**	**Elektronický šrot (napr. dosky s plošnými spojmi, elektronické súčiastky, drôty atď.) a zhodnocované elektronické súčiastky vhodné na zhodnotenie drahých a iných kovov**
Popis	Elektronický odpad je nehomogénna frakcia odpadu, ktorá pozostáva z viacerých rôznych materiálov, ako sú plasty, sklo a kov. Obsahuje tiež celý rad nebezpečných látok – napríklad olovo, ortuť a brómované spomaľovače horenia. Aby sa elektronický odpad a elektrické súčiastky mohli zaradiť do Zeleného zoznamu pod položkou GC020, musí byť vždy splnené, že odpad neobsahuje nebezpečné látky. Okrem toho musí byť splnená aspoň jedna z týchto podmienok: 1. odpad je vhodný na zhodnotenie a ďalšie využitie drahých a iných kovov. 2. predmet je po úprave (renovácii, obnove atď.) vhodný na pôvodné použitie. Typickým príkladom je renovácia tonerových kaziet do tlačiarní. Poznámka: „Vhodné na regeneráciu a ďalšie použitie drahých kovov“ napr. podľa Dánskej agentúry pre ochranu životného prostredia znamená, že väčšina elektronických odpadov pozostáva z kovov. Vychádza to zo zmienky o GC020 v nariadení 1013/2006, III pod názvom „Iný odpad obsahujúci kovy“. Ak nie je jasné, že odpad neobsahuje nebezpečné látky a je vhodný na zhodnotenie a ďalšie využitie drahých kovov, triedenie takéhoto odpadu je najjednoduchším spôsobom, ako posúdiť, či sú tieto dve podmienky splnené. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zaraďovanie všetkých druhov odpadov vrátane elektronického odpadu, sa musí vykonávať podľa zásady predbežnej opatrnosti. Ak osoba zodpovedná za prepravu odpad netriedi, ale tvrdí, že spĺňa vyššie uvedené požiadavky, musí byť schopná tieto tvrdenia doložiť, napríklad predložením výsledkov analýzy odpadu. Príklady: – drôty a rezistory – tonerové alebo atramentové kazety neobsahujúce toner alebo atrament s nebezpečnými vlastnosťami (klasifikácia sa musí vykonať na základe karty bezpečnostných údajov alebo iných informácií o materiálovom zložení tonera alebo atramentu) – kazety s bubnom, ktoré neobsahujú nebezpečné materiály. Bubnové catridge, ktoré môžu byť zatriedené pod GC020, sú fotovodivé optické valce s látkami, ktoré nie sú nebezpečné a valec, ktorý je potiahnutý vrstvou kremíka alebo oxidu zinku alebo oxidu zinočnatého s vrstvou odolnou proti roztrhnutiu
Odpady nezahrnuté pod položku GC020	<u>Iné odpady zo Zeleného zoznamu</u> • Elektrické zariadenia pozostávajúce len z kovov alebo zliatin – pozri GC010 • Odpad z elektrických zariadení, ktoré nie sú znečistené mazacími olejmi, PCB alebo PCT v takom rozsahu, že sú nebezpečné – pozri B1040 • Káble (B1115) • Popol z drahých kovov zo spaľovania dosiek s plošnými spojmi, ak nemá nebezpečné vlastnosti – pozri B1160 • Odpadový toner bez organických rozpúšťadiel, ťažkých kovov a iných látok a nečistôt, ktoré ho robia nebezpečným – pozri B4010

	<u>Odpad uvedený v Žltom zozname alebo odpad nezaradený v žiadnom zozname podľa nariadenia č. 1013/2006 (odpad, ktorý si vyžaduje predchádzajúce oznámenie a súhlas, tzv. notifikáciu)</u> • Dosky plošných spojov, pokiaľ nie je k dispozícii osvedčenie, ktoré preukazuje vykonanie príslušných skúšok, ktoré preukazujú, že obvody nie sú nebezpečné – odpad nezaradený v zozname • Kondenzátory obsahujúce PCB – pozri A3180 • Elektrické zariadenia obsahujúce PCB a PCT (napr. transformátory) – pozri A3180 • Elektrolytické kondenzátory – odpad nezaradený v zozname • Batérie a akumulátory, triedené a netriedené – pozri A1170 alebo olovené batérie A1160 • Elektrické a elektronické zariadenia a komponenty, napr. domáce elektrické spotrebiče, elektrické rúry, práčky, počítačové systémy, audio a video zariadenia, faxy a kopírky – pozri A1181 • Mobilné telefóny s batériami – pozri A1181 • Súčasti obsahujúce ortuť (napr. ortuťové spínače) – pozri A1030 • LCD obrazovky (displeje z tekutých kryštálov) – pozri A2010 • Káble (A1190, prípadne A1181/Y49)
Príklady druhov odpadov:	16 02 14 *(oprava čísla odpadu 01/2026)* 16 02 16 20 01 36 *(oprava čísla odpadu 01/2026)*

Príklady GC020

dosky plošných spojov bez nebezpečných komponentov (elektrolytické kondenzátory s veľkosťou do 25 mm)

drvené dosky plošných spojov, ktoré boli predtým zbavené nebezpečných komponentov

leptaná doska plošných spojov, nezaplnená

tonerové kazety, cartridge (doklad, že toner nie je nebezpečný)

laminát s meďou

procesory

pevné disky

Odpady nezahrnuté pod GC020 (príklady)

kondenzátory (A1181)

katódové trubice (A2010)

úsporné žiarivky (A1030)

odpad zo žiariviek (A1030)

televízory a monitory (A1181)

monitory s plochou obrazovkou (A1181 alebo A2010)

staré ortuťové kontakty (A1030)

staré mobilné telefóny, niektoré s nabíjateľnými batériami (A1181)

elektronický odpad obsahujúci azbest (A1180 alebo A2050)

**** Postup predchádzajúceho písomného oznámenia a súhlasu (tzv. Notifikácia) podľa hlavy II kapitoly 1 nariadenia 1013/2006 o preprave odpadu[3]:**

Takáto preprava podlieha povoľovaciemu procesu, t. j. je potrebný písomný súhlas kompetentných orgánov všetkých dotknutých krajín, skladá sa finančná zábezpeka a každá jednotlivá preprava sa nahlasuje pred jej uskutočnením, po prijatí odpadu u príjemcu a aj po zhodnotení odpadu

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02006R1013-20210111&qid=1612854332374

(https://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalneho-hodnotenia-riadenia/odpady-a-obaly/registre-a-zoznamy/3-predchadzajuce-pisomne-oznamenie_2.pdf).

Písomné oznámenie obsahuje:

- Doklad o oznámení (Príloha IA/Annex IA) a Doklad o pohybe (Príloha IB/Annex IB) (https://www.minzp.sk/odpady/cezhranicna-preprava-odpadov/dokumenty/, pokyny na vypĺňanie sú v prílohe IC nariadenia č. 1013/2006)
- Náležitosti oznámenia podľa čl. 4 a Prílohy II nariadenia č. 1013/2006 (https://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalneho-hodnotenia-riadenia/odpady-a-obaly/registre-a-zoznamy/4-nalezitosti-oznamenia_2.pdf)
- Informácie podľa § 41a ods. 1 a 3 vyhlášky č. 371/2015 (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/371/20230701#paragraf-41a)
- Kolok na 70,– € (pri elektronickom podaní je sadzba polovičná).